

EBD 2013. P.18.

A birtokvédelem és a személyiségi jogi védelem egymással párhuzamosan igénybe vehető jogvédelmi lehetőséget biztosít a sérelmet szenvedett fél számára. Nincs akadálya ezért annak, hogy a bíróság az eredményes birtokvédelmi eljárást követően a jogi személy céljaira szolgáló helyiséghez fűződő jog megsértését megállapítsa [1959. évi IV. törvény 82. §, 84. § (1) bek. a) pont, 188. § (1) bek.].

Az elsőfokú bíróság részítéletével az alperes viszontkeresetét az üzleti titok, valamint a jogi személy céljaira szolgáló helyiséghez és a személyes adatok védelméhez fűződő joguk megsértése vonatkozásában elutasította.

A részítélet tényállása szerint a felperes használati díj megfizetése iránt terjesztett elő keresetet arra hivatkozva, hogy az alperesek 2005. október 15-e és 2010. október 15. napja között érvényes jogcím nélkül, ingyenesen használták a tulajdonát képező ingatlanokat. A felperes az alpereseket a pert megelőzően felhívta az ingatlan kiürített állapotban történő birtokba adására, eredménytelenül. Az alperesek az ingatlanokat 2009 őszétől ténylegesen nem használták, azonban annak kulcsait nem adták át a felperesnek, abban ingóságait tárolták. A felperes 2009 decemberében az ingatlanokat zárcsere útján birtokba vette, és az ajtón bélyegzőjével ellátott zárócímkét helyezett el. Ennek ellenére az ingatlanba illetéktelen személyek hatoltak be, akik azt birtokba vették.

A felperes használati díj és járulékai megfizetésére irányuló keresetével szemben az alperesek viszontkeresetet terjesztettek elő annak megállapítása iránt, hogy a felperes az alperesek mint jogi személyek céljaira szolgáló helyiségekhez, illetve a személyes adatok védelméhez fűződő jogát megsértette, mely magatartásával az alpereseknek 3 000 000-3 000 000 forint összegű kárt okozott. Ezen felül egyenként 12 000 000 forint nem vagyoni kár megtérítése iránt is igényt támasztottak. Viszontkeresetük jogcímeiként az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 82. §-át és a személyes adatok védelméről szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 4. §-át jelölték meg.

A felperes a viszontkereset elutasítását kérte. Érvei szerint a Ptk. 82. §-ára alapított, a jogi személy céljaira szolgáló helyiséghez fűződő jogok védelme azt a jogi személyt illeti meg, aki a helyiség használatára jogcímmel rendelkezik. Az adatvédelmi jogsértésre alapított viszontkereset kapcsán arra hivatkozott, hogy az ingatlan birtokbavételét követően lehetőséget biztosított az alperesek számára az ingatlanban található iratanyagaik elvitelére, ennek elmulasztása következtében az iratokban bekövetkezett kár nem róható a terhére.

Az elsőfokú bíróság az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 213. §-ának (2) bekezdése alapján hozott részítéletében a Ptk. 82. §-ára alapított viszontkereseti kérelem körében kifejtette, az alpereseknek mindenekelőtt azt kellett a perben bizonyítani, hogy az ingatlanok az alperesek mint jogi személyek céljaira szolgáló helyiségeknek minősülnek; ennek megállapításához nem elégséges az a tény, hogy az ingatlanokat az alperesek hosszabb időn keresztül a birtokukban tartották. A birtoklásra feljogosító jogcím bizonyítatlansága következtében e viszontkereseti kérelmet elutasította. Utalt az alperesek által csatolt, 1993. február 1-jén kelt tájékoztató iratra, valamint azon levélre, amelyben a felperes az I. rendű alperest az egyik ingatlan vonatkozásában kiadott bontási engedély tényéről tájékoztatta. Kifejtette ugyanakkor, hogy e két levél nem bizonyítja az alperesi birtoklás jogszerűségét a perbeli időszakban, mert a levelek kelte korábbi, mint a viszontkeresettel érintett, illetve a peresített időszak; továbbá egyik fél sem vitatta, hogy az alperesek korábban hosszú ideig a felperes tudtával és engedélye alapján használták az ingatlanokat. Erre tekintettel nem volt jelentősége a csatolt iratoknak, mert azok az elsőfokú bíróság álláspontja szerint

mindössze azt támasztották alá, hogy a felperes egy megelőző időszakban elismerte az alperesek működését a tulajdonában álló ingatlanokban.

A személyes adatok sérelmére alapított viszontkereseti kérelem kapcsán az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, az a tény, hogy a felperes a perbeli ingatlanok birtokbavételével egyúttal az alperesek iratanyagát is birtokba vette, nem utal arra, hogy a felperes bármilyen adatkezelést végzett volna az ott található személyes adatok vonatkozásában. Emellett a felperes lehetőséget biztosított az alperesek számára az iratok átvételére, amelyet az alperesek saját érdekkörükre visszavezethető okból mulasztottak el.

Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy az alperesek az üzleti titokhoz fűződő jogaik megsértését is állították, mely állításukat a Pp. 3. §-ának (2) bekezdése alapján - annak tartalmára tekintettel - a Ptk. 81. §-a szerinti üzleti titok sérelmére alapított viszontkereseti kérelemként bírálta el. Kifejtette, hogy az érvényesíteni kívánt jogot és az ahhoz kapcsolódó tényelőadást az alperesek bizonytalanul terjesztették elő, még arra vonatkozó előadást sem tettek, hogy a felperes az alperesek üzleti titkát mely magatartásával sértette meg. Önmagában az a körülmény, hogy a felperes tulajdonában álló ingatlanokba illetéktelen személyek behatoltak, a felperes üzleti titoksértéssel kapcsolatos felelősségét nem alapozza meg. A felperes ugyanis az ingatlanon zárat cserélt és azt zárócímkével látta el, azaz minden elvárhatót megtett az ingatlan biztonságba helyezése érdekében. Emellett az alpereseket tájékoztatta az illetéktelen személyek behatolásának tényéről, amiből az tűnik ki, hogy a felperes kifejezetten gondoskodni kívánt az alperesek által hátrahagyott ingóságok, iratanyag őrzéséről és annak visszajuttatásáról, mely lehetőséggel az alperesek önhibájukból nem éltek. Arra vonatkozó adat nem merült fel, hogy a felperes visszaélt volna a birtokába került iratanyagban szereplő alperesi üzleti titokkal, erre figyelemmel az elsőfokú bíróság a viszontkeresetet az üzleti titoksértés, a jogi személy céljára szolgáló helyiséggel kapcsolatos jogok sérelme és az adatvédelemre vonatkozó jogszabály megsértése tekintetében mint megalapozatlant elutasította.

A részítélettel szemben az alperesek nyújtottak be fellebbezést, amelyben az elsőfokú részítélet megváltoztatásával az elbírált viszontkereseti kérelmeknek történő helyt adást kértek.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan, illetve tévesen állapította meg, és ebből levont jogi következtetése sem helytálló. Nem ismertette részítéletében, hogy a perbeli építményt - amely eredetileg felvonulási épület volt - az alperesek a B. L. Vállalattól vették át 1991. május 17-én, annak helyiségeit saját költségen alakították irodai, illetve klubhelyiséggé, és azokat azóta is székhelyként használják anélkül, hogy azt akár a felperes, akár bárki más kifogásolta volna. Az alperesek birtokba lépésének időpontjában az ingatlan állami tulajdonban volt, a felperes a tulajdonszerzésakor tudott arról, hogy az alperesek a perbeli helyiségben működnek. Sem ők, sem a felperes nem állította a perben, hogy az ingatlan tényleges használatával 2009 őszétől felhagytak volna, mindössze arról van szó, hogy a sporttevékenység idényjellegű, ezért a téli időszakban a helyiségekben nem voltak rendszeres programok és ott nem volt állandó ügyelet sem. Az alperesek a záruk lecserélése előtt a helyiségekhez saját kulccsal rendelkeztek, amelynek átadására irányuló kötelezettségük nem volt, azt a felperes nem is kérte. A zárcserével a felperes kifejezetten az alperesek helyiségekből való kizárását kívánta biztosítani, és ezt követően semmilyen intézkedést nem tett az illetéktelen behatolás megakadályozására. Ebből az következik, hogy az illetéktelenek behatolására nem a zárcsere ellenére, hanem annak következményeként került sor, hiszen közzismert tény, hogy azon földszintes építményeket, ahol nincs mozgás, előbb-utóbb illetéktelenek veszik birtokukba. A felperes által lezárt ingatlanban az alperesek nem csak a vagyontárgyaikat tárolták, hanem irataikat is, amelyek egy részét a behatolók eltűzelték, más részük szétszórta és szennyezett állapotban volt, azok összegyűjtésére a fertőzésveszély miatt, higiéniai okból nem vállalkoztak az alperesek. A felperes intézkedése időpontjában bejegyzett székhelyük a B. város B. út 11. szám alatti cím volt, a felperes a keresetleveléhez maga csatolta az ennek igazolására szolgáló iratot. Erre

tekintettel tévesen találta bizonyíthatatlannak az elsőfokú bíróság az alperesek azon állítását, hogy az ingatlanok az alperesek mint jogi személyek céljaira szolgáló helyiségeknek minősülnek.

Az alperesek sérelmezték fellebbezésükben, hogy az elsőfokú eljárás során indítványozták azon felperesi alkalmazottak tanúkénti meghallgatását, akikkel az ingatlanhasználat ideje alatt kapcsolatban álltak és részesei voltak annak az együttműködésnek, amely a kerületi sportesemények szervezése során a felperes és az alperesek között kialakult; e bizonyítási indítványukat azonban az elsőfokú bíróság mellőzte.

Az I. és II. rendű alperes a fellebbezésben új tényként hivatkozott arra, hogy az alperesek által a felperes birtokháborításának megállapítása iránt indult perben időközben jogerős ítélet született, amely a felperes 2009. évi zárcseréje kapcsán a birtokháborítás tényét megállapította.

A felperes csatlakozó fellebbezést nyújtott be, amelyben az elsőfokú ítélet indokolásának megváltoztatását kérte azon megállapítások törlésével, amelyek arra irányulnak, hogy az alperesek a felperes tudtával és engedélye alapján használták az ingatlanokat, továbbá amely szerint a peresített időszakot megelőzően a felperes elismerte az alperesek működését a tulajdonában álló ingatlanokban. E megállapítást az alperesek által csatolt iratok nem támasztják alá, és a felperes sem tett a per folyamán erre vonatkozó nyilatkozatot. Álláspontja mindvégig az volt, hogy az alperesek jogcím nélkül birtokolták és használták az ingatlanokat.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet is benyújtott az alperesek fellebbezésével szemben, amelyben az elsőfokú ítélet csatlakozó fellebbezéssel nem támadott részének helybenhagyását kérte.

Az I. és II. rendű alperes fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos, a felperes csatlakozó fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást az elbírált viszontkereseti kérelmek tekintetében a szükséges mértékben lefolytatta, a tényállást túlnyomórészt helyesen állapította meg. Meghozott döntésével és annak kifejtett indokaival azonban a Fővárosi Ítéletábrla csak részben értett egyet.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy önmagában az a körülmény, hogy a felperes tulajdonában álló ingatlanokba illetéktelen személyek behatoltak, a felperes üzleti titoksértéssel kapcsolatos felelősségét nem alapozza meg. Arra vonatkozó adat sem merült fel, hogy a felperes visszaélt volna a birtokába került iratanyagban szereplő alperesi üzleti titokkal. A Ptk. 81. §-a szerint üzleti titkot az sért, aki más üzleti titkának birtokába jut és azt jogosulatlanul nyilvánosságra hozza vagy azzal egyéb módon visszaél. Ilyen felperesi magatartásra az alperes nem hivatkozott, az általa általánosságban előadottak pedig nem alkalmasak a felperes jogsértésének megállapítására az alperes üzleti titka vonatkozásában. Helytállóan jutott arra a következtetésre is, miszerint az a tény, hogy a felperes a perbeli ingatlanok birtokbavételével egyúttal az alperesek iratanyagát is birtokba vette, nem utal arra, hogy a felperes bármilyen adatkezelést végzett volna az ott található személyes adatok vonatkozásában. A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló, a perbeli időszakban hatályban volt 1992. évi LXIII. törvény 1/A. §-ának (1) bekezdése szerint a törvény hatálya a Magyar Köztársaság területén folytatott minden olyan adatkezelésre és adatfeldolgozásra kiterjed, amely természetes személy adataira vonatkozik, valamint amely közérdekű adatot vagy közérdekből nyilvános adatot tartalmaz. A 2. § értelmében személyes adat bármely meghatározott természetes személlyel kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés; míg adatkezelő az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az általa megbízott adatfeldolgozóval végrehajtja. Adatkezelés az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így például azok gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, felhasználása, nyilvánosságra hozatala stb. A felperes adatkezelői minősége a perben nem nyert

bizonyítást, ebben a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú ítéletben foglaltakkal. Az alperesek olyan tényállítást sem tettek, amelyből arra lehetne következtetni, hogy a felperes a jogszabályban példálózva felsorolt bármely olyan műveletet végzett volna a birtokába került iratanyagban szereplő személyes adatok tekintetében, amely megfelelne az adatkezelés jogszabályban írt fogalomkörének. Mindemellett a másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy a személyes adatok védelmében annak tulajdonosa léphet fel, az alperesek mások - az egyesület tagjai, illetve alkalmazottai - adatai tekintetében nem rendelkeznek perbeli legitimációval, ezért ezen az alapon is e kereseti kérelem elutasításának volt helye.

A Fővárosi Ítéltábla viszont nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak a jogi személy céljaira szolgáló helyiség sérelmével kapcsolatban előterjesztett kereseti kérelem körében kifejtett álláspontjával.

A Ptk. 82. §-a szerint a törvény védi a jogi személy céljaira szolgáló helyiségekhez fűződő jogot. Ez a jogosítvány, bár közvetlenül a tárgyiasult valóságot védi, közvetve a jogi személy autonóm működését oltalmazza. Célja, hogy a jogi személy rendeltetésszerű működését jogosulatlan magatartással senki ne háboríthassa. A védelem nyilvánvalóan kiterjed a jogi személyiséggel nem rendelkező, közös név alatt működő, jogokat szerző és kötelezettségeket vállaló szervezetekre is. A jogi személy céljaira szolgáló helyiség a jogi személy autonóm működésének térsége, amelynek jogtalan behatolással, elfoglalással vagy más módon történő zavarással való megsértése személyhez fűződő jogot sért. Ennek megítélése során elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a jogi személy a tevékenységét a helyiségben zavartalanul végezte-e. Adott esetben számtalan adat merült fel arra, hogy az alperesek a perbeli ingatlanban megvalósították az autonóm működésüket. Erre utal többek között a felperes által 2011. március 24-én az alperesek perbeli ingatlanon tárolt eszközeiről felvett leltár, amely szerint az ingatlanban - egyebek mellett - ülőgarnitúra, fűtőtest, tárgyalóasztal, irodai forgószék, íróasztal, szekrénysor, üveges irattartó szekrény volt található. Amennyiben az ingatlanban folytatott rendeltetésszerű működésüket bárki jogosulatlan magatartással megzavarja, úgy az alperesek jogosultak jogvédelmet kérni a bíróságtól.

Alaptalanul kérte a felperes a csatlakozó fellebbezésében annak megállapítását, hogy az alperesek az ingatlan jogcím nélküli használói voltak. A peradatokból nem vonható le ilyen következtetés. Helyesen tartalmazza az elsőfokú ítélet indokolása, hogy az alperesek a felperes tudtával és engedélye alapján használták az ingatlanokat, továbbá hogy a peresített időszakot megelőzően a felperes elismerte az alperesek működését a tulajdonában álló ingatlanokban. Az alperesek alappal hivatkoztak a fellebbezésükben arra, hogy birtokba lépésük időpontjában az ingatlan állami tulajdonban volt, a felperes a tulajdonszerzésekor tudott arról, hogy az alperesek a perbeli helyiségben működnek, e teherrel szerezte meg a tulajdonjogot. Az elsőfokú bíróság helytállóan utalt az alperesek által csatolt, 1993. február 1-jén kelt tájékoztató iratra, valamint azon levélre, amelyben a felperes az I. rendű alperest a B. út 11. szám alatti ingatlan vonatkozásában kiadott bontási engedély tényéről tájékoztatta. Ezek is azt támasztják alá, hogy a felperes a tulajdonba lépésének időpontjában az alperesek ingatlanhasználatához a hozzájárulását megadta. Bár e szívességi használat bármikor megvonható, ez azonban nem jelenti, hogy ezt a felperes önkényesen, tilos önhatalommal - zárcsere útján - hajthatja végre. Nincs jelentősége annak, hogy a felperes a zárcsere előtt megkísérelte felszólítani az alpereseket az ingatlan birtokba adására, mert a nem vitatott peradatok szerint a felszólító levelet a sportegyesület korábbi elnökének, K. B.-nek címezte, aki a levél postára adása előtt elhunyt. Egyebekben a felszólítás célba jutása és annak eredményessége esetén sem lett volna jogosult a felperes a zárcsere végrehajtására, mert ezt követően akkor járt volna el jogszerűen, amennyiben a helyiség kiürítése iránt peres eljárást kezdeményez.

A felperes eljárásának jogszerűtlenségét a Fővárosi Törvényszék jogerős ítélete megállapította

kimondva, hogy jelen per felperese - az adott eljárásban alperes - birtokháborítást követett el azzal, hogy 2009 decemberében a perbeli ingatlanokon a zárat kicserélte és az ajtókon az önkormányzat bélyegzőjével ellátott címkéket helyezett el. A birtokvédelem mint dologi jogi jogvédelmi eszköz és a személyiségi jogi védelem egymással párhuzamosan igénybe vehető jogvédelmi lehetőséget biztosít a sérelmet szenvedett fél számára, ezért nincs akadálya annak, hogy a bíróság az eredményes birtokvédelmi eljárást követően a jogi személy céljaira szolgáló helyiséghez fűződő jog megsértését megállapítsa.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletének az üzleti titok és a személyes adatok védelméhez fűződő jog megsértése iránti viszontkeresetet elutasító döntését helybenhagyta, míg a jogi személy céljaira szolgáló helyiséghez fűződő jog megsértésével kapcsolatos rendelkezését a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta és megállapította, hogy a felperes a perbeli ingatlanokon a 2009. decemberi zárcserével az I. és II. rendű alpereseknek a jogi személy céljaira szolgáló helyiségekhez fűződő jogát megsértette [Ptk. 84. § (1) bekezdés *a*) pont].

Az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja folytán nem vizsgálta érdemben az alperesek jogsértéssel kapcsolatban előterjesztett vagyoni és nem vagyoni kártérítés iránti viszontkereseti kérelmét, ezért az elutasító rendelkezést a másodfokú bíróság a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. (*Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.448/2012.*)